

ПРИНЦИПИ ПРОЄКТУВАННЯ ІНТЕР'ЄРУ В СТИЛІ АР-ДЕКО

Махортова М.С., студ. гр. ДАС-354

Науковий керівник – Василенко О.Б., док. арх., професор (кафедра Образотворчого мистецтва, Одеська державна академія будівництва та архітектури)

Анотація. В статті розглянуто концепцію стилю ар-деко в інтер'єрі, досліджено історію його виникнення, проаналізовано різноманітні аспекти та принципи, покладені в основу даного напрямку, сучасне часткове та повне відтворення цього стилю за поточних умов. На підставі світового досвіду зазначено, що стиль ар-деко в інтер'єрі, нерозривно пов'язаний з архітектурним ар-деко, що був затребуваним за різних часів та історичних подій.

Актуальність теми дослідження. Ар-деко – стиль нової доби ХХ століття. Сьогодні після майже півстолітнього забуття він знову набув актуальності. Цей стиль асоціюється з інтер'єрами дорогих готелів і тихоокеанських лайнерів, оскільки поєднує класику, прямолінійність і асиметричність. Він заперечує аскетизм, прагне розкоші і знаходить втілення у різних формах примітивного та екзотичного мистецтва. Основний мотив стилю – оригінальне поєднання дорогих та екзотичних матеріалів [5]. Наразі тенденція ар-деко повертається до лав інтер'єрів житлових приміщень та все частіше можна побачити різноманітні інтерпретації цього стилю в сучасності.

Історично ар-деко, що є скороченням від arts décoratifs, зародився у Франції на початку 1900-х років. Загально класифікований як стиль мистецтва, інтер'єрів, архітектури та дизайну продукту, популярний в епоху між Першою та Другою світовими війнами, він отримав свою назву лише в 1925 році під час Міжнародної виставки декоративного мистецтва та сучасної промисловості, яка проходила в Парижі, і цей стиль був виставлений вперше. Дизайни того часу часто визначалися обтічним виглядом – зазвичай склалися з простих ліній і геометричних фігур для орнаменту – виготовлених із дорогих матеріалів [1]. Незважаючи на те, що технічно він з'явився до Першої світової війни, експерти погоджуються, що війна мала великий вплив на форму мистецтва. Одразу після війни люди прагнули залишити трагедію позаду і дивитися в майбутнє. У США відбувся короткий економічний сплеск, що призвів до великих архітектурних пам'яток ар-деко, таких як Крайслер-Білдінг. Це був період, що характеризувався багатством і розкішшю. Коли в 1929р. почалася Велика депресія, арт-деко став менш дорогим і величним, але не менш цікавим, замінивши доступні матеріали та більш прагматичний дизайн. Це також породило стиль ар-деко під назвою Streamline Moderne, що виражав швидкість, з якою прискорювалося сучасне життя, через плавні, закруглені кути та декоративні швидкі смуги, які створювали обтічний вигляд [3]. Арт-деко мав вплив модерну, школи Баугауз і кубізму. Багато з найбільш впізнаваних будівель ар-деко – наприклад, хмарочоси, такі як Крайслер-Білдінг і Емпайр-Стейт-Білдінг або Радіо-Сіті-Мюзик-Холл – знаходяться в Нью-Йорку [1] (рис. 1).

Рис. 1. Двері ліфту всередині та вестибюль Крайслер-Білдінг

Усім, хто прагне створити сучасний образ у стилі ар-деко сьогодні, найкраще зрозуміти класичні елементи деко, щоб найдоречніше переосмислити їх у сучасному ключі.

Хоча цей перелік не є вичерпним, в інтер'єрах арт-деко зазвичай використовуються такі елементи:

- Обтічні, симетричні форми (рис. 2)
- Геометричні візерунки як орнаменти; зазвичай можна побачити такі форми, як на рис. 3:
  1. Трапеції
  2. Трикутники
  3. Зигзаги
  4. Шеврони
  5. Сонячні промені
- Багата палітра матеріалів і текстилю, включаючи (рис. 4):
  1. Лаковані поверхні
  2. Латунь
  3. Нержавіюча сталь
  4. Позолота
- Високоякісні оббивні тканини
- Декоративні світильники, такі як люстри або бра [1].

Рис. 2. Ванна кімната в проекті Jessica Lagrange Interiors

Рис. 3. Картата підлога в коридорі в проекті Jessica Lagrange Interiors

Рис. 4. Коштовні відтінки та позолота на виставці в домі Муна

Якщо повернутися до традиційного ар-деко 20-х років, то тоді використовувалось багато дуже насичених колірних палітр коштовних відтінків. Часто це доповнювалося більш нейтральними відтінками, такими як бежевий, кремовий або злегка приглушений жовтий. Сучасні інтерпретації декору можуть бути трохи мінімалістичнішими, але часто містять сміливі кольори [1] (рис. 5).

Рис. 5. Ванна кімната та зона відпочинку, Jessica Lagrange Interiors

Стиль ар-деко в одному просторі поєднує чітку геометрію та асиметричні форми. Він дозволяє втілити найсміливіші рішення. Ар-деко потрібний вільний простір. Найкраще стиль розкривається у просторих квартирах та будинках з високими стелями. Він не підходить для маленьких приміщень, де буде здаватися надмірним та надто захарашеним [4].

Визначення матеріалів:

Екзотичні матеріали. Червоне дерево, шкури тварин (особливо акул і сафарі, таких як зебра), чорне дерево і слонова кістка – лише деякі з екзотичних матеріалів, які використовуються в дизайні інтер'єру в стилі арт-деко. Ці матеріали були сміливими, захоплюючими та гламурними, але вони також були дуже дорогими, що означало, що їх витіснили інші звичайні матеріали під час Великої депресії (у 1930-х роках).

Пластик. Бакеліт був першим синтетичним пластиком і отримав широке застосування завдяки своїм унікальним властивостям. Він не проводить електричний струм і стійкий до тепла, що робить його ідеальним для будь-чого, від електричних ізоляторів до кухонного посуду та ювелірних виробів. Ці властивості та доступність зробили його популярним матеріалом у період ар-деко. Наприкінці 1920-х років почали виготовляти нові пластмаси, такі як Catalin, які легше формувати та виконувати більш стабільні, яскраві кольори.

Метали. Нержавіюча сталь, хром, золото та платина стали більш популярними, оскільки вони стали доступнішими. Яскраве та блискуче покриття було ідеальним для цієї епохи, коли уяву захоплювало блискуче золото, викопане у Стародавньому Єгипті.

Скло. Оскільки було розроблено більше технік роботи зі склом, воно стало одним із найбільш універсальних і популярних матеріалів сучасної епохи. Були популярні барвисті товсті скляні вироби, і скло широко використовувалося в освітленні.

Залізобетон. Цей тип бетону часто виготовляють шляхом вбудовування сталевих прутів у бетон перед схоплюванням, запобігаючи руйнуванню конструкції. У той час він широко використовувався в будівництві завдяки своїй довговічності та економічності.

Дорогоцінне каміння. Ювелірні вироби з дорогоцінних металів і каменів були неймовірно популярні в епоху ар-деко, особливо завдяки відкриттю заповненої золотими скарбами гробниці Тутанхамона. П'єр Картьє передбачив, що відкриття гробниці вплине на моду в ювелірних виробках, що само собою здійснилося, коли Cartier випустив Єгипетський годинник із ударами в 1927 році. Поява платини в 1930-х роках також допомогла у виробництві доступної біжутерії [3].

Практичні приклади, надихаючі інтер'єри в стилі ар-деко:

Крайслер-Білдінг, Нью-Йорк. Крайслер-Білдінг є вершиною архітектури в стилі арт-деко, а її лобі втілює розкішний і витончений дизайн, характерний для 1930-х років. Цей знаковий простір служить чудовим прикладом використання матеріалів і декоративного мистецтва, характерних для того періоду.

Ключові елементи та прийоми: Вестибюль вражає панелями з африканського червоного дерева, підлогою та стінами з мармуру й оніксу, демонструючи перевагу епохи екзотичним і розкішним матеріалам. Угорі вражаюча фреска на стелі від Едварда Трамбалла демонструє абстрактні геометричні візерунки та орнаментальні мотиви зі срібла та золота, що є прикладом розкоші та уваги до деталей у стилі ар-деко. Ці елементи дизайну підкреслюють характерне поєднання мистецтва та архітектури епохи.

Палац Шайо, Париж. Палац Шайо, побудований для Всесвітньої виставки 1937 року, є свідченням французької архітектури ар-деко, що відображає пишність і амбіції тієї епохи.

Ключові елементи та прийоми: Великі зали мають симетричний дизайн, прикрашений детальними мармуровими вставками та великими декоративними панелями зі стилізованими мотивами. Латунні та хромовані світильники підкреслюють елегантну естетику ар-деко, створюючи різкий контраст із розкішними матеріалами. Це налаштування служить глибоким навчальним прикладом того, як арт-деко використовує текстуру та симетрію для досягнення елегантності та візуального ефекту.

Палац Елтем, Лондон. Eltham Palace є прикладом бездоганної інтеграції дизайну ар-деко в існуючу середньовічну будівлю, перетворену під час реконструкції 1930-х років заможною родиною Курто на розкішну сучасну резиденцію.

Ключові елементи та прийоми: Інтер'єри Eltham Palace випромінюють розкіш ар-деко з екзотичними дерев'яними панелями та виготовленими на замовлення меблями, оббитими розкішним текстилем. Особливо вражає передпокій із круглим дизайном, увінчаним вражаючим скляним куполом, який підкреслює обтічність естетики, типову для епохи, і демонструє інноваційне використання матеріалів. Цей приклад підкреслює адаптивність дизайну в стилі ар-деко, поєднуючи традиційні елементи з сучасною розкішшю [2] (рис. 6).

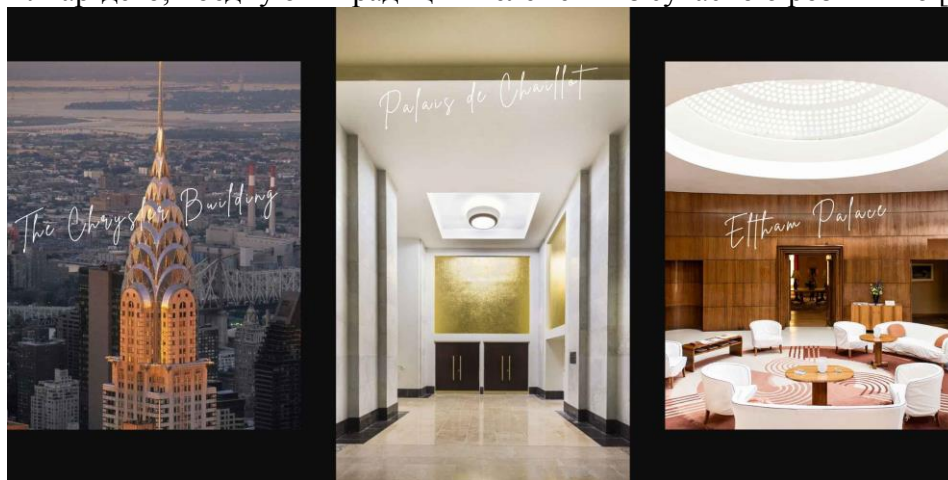

Рис. 6. Крайслер-Білдінг, Нью-Йорк; Палац Шайо, Париж; Палац Елтем, Лондон

Висновки та результати. Проаналізувавши напрямок ар-деко в інтер'єрах житлових приміщень, історію його виникнення і розвитку, а також розглянувши основні принципи проектування та ознаки, можна дійти висновку, що інтер'єр, виконаний за цим стилем, має вічну привабливість завдяки своїй розкоші, вишуканості та характерним елементам. Ар-деко уособлює епоху еkleктики, достатку та індивідуальності, а його актуальність підтверджується довготривалим впливом на сучасний дизайн. Завдяки унікальній комбінації геометричних візерунків, розкішних матеріалів та елегантних форм, інтер'єри у стилі ар-деко продовжують надихати та захоплювати.

Література:

1. Architectural Digest. Art Deco Interior Design: Everything You Need to Know About This Opulent Style [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.architecturaldigest.com/story/art-deco-interior-design-101>
2. Art Deco Interior Design: A Guide for Aspiring Interior Designers [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.theinteriordesigninstitute.jp/blog-art-deco-interior-design-guide>
3. Artiss. What is Art Deco Interior Design? [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <https://artiss.com.au/blogs/news/what-is-art-deco-interior-design>
4. Borisstudio. Interior Design & Architecture. Особливості дизайну інтер'єру у стилі ар-деко [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <https://borisstudio.com/uk/stil-art-deko-v-sovremennyh-intererah/>
5. Ionosfera. Simplicity & Clarity. Стиль арт-деко (ар-деко) в інтер'єрі [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <https://ionosfera.org/uk/art-deko.html>